

РЕШЕНИЕ

№ 4948

гр. София, 23.09.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 27 състав,
в публично заседание на 23.06.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Цветанка Паунова

при участието на секретаря Цветанка Митакева, като разгледа дело номер **11657** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145-178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на [фирма], представлявано от управителя Е. Н., против задължително предписание № РД-14-150/25.09.2019г., издадено от председателя на Държавна агенция за закрила на детето.

В жалбата са наведени доводи за незаконосъобразност на предписанието поради противоречие с материалноправните разпоредби и целта на закона, както и неспазване на установената форма. Претендира се неговата отмяна.

Допълнителни съображения по съществуващото на спора са развити в представени по делото писмени бележки от адв. М., пълномощник на жалбоподателя.

Ответникът – председателят на Държавна агенция за закрила на детето /ДАЗД/, за съдебно заседание не се явява и не се представлява. В съпроводителното писмо, с което административната преписка е изпратена в съда, е изразено становище за неоснователност на жалбата.

Административен съд София-град, като взе предвид доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема следното:

Не е спорно по делото, че жалбоподателят [фирма] е вписано в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

По повод подаден сигнал, касаещ децата А. и Й., записани в ЧСЕУ „ЕСПА“, инспектори от ДАЗД са извършили проверка на училището, за която е съставен доклад вх. № 00-06-544/24.09.2019г. В доклада са описани проведените беседи със

заместник-директора на ЧСЕУ „ЕСПА“ и със заместник-директора на началното училище, както и проверените документи /Дневник на П Б клас за учебната 2018/2019г., Дневник на ПК Б клас за учебната 2018/2019г., Книга за подлежащите на задължително обучени деца и др./. Комисията е проверила и документи, свързани с двете деца, в т.ч. формуляр за кандидатстване в училището на детето Й. П., договори за обучение на децата А. П. и Й. П. за учебната 2018/2019г., заповеди за незабавна защита, съдебни актове, постановени по спор за упражняване на родителски права. В заключителната част на доклада е акцентирано върху случая с двете деца и дългогодишния родителски конфликт между майката Р. де Ф. С. и бащата П. П.. Отбелязано е, че в дневниците на класа и за двете деца е посочена информация само за бащата; във формуляр за регистрация от 29.01.2019г. за детето Й. П., попълнен от бащата П. П., няма посочена информация за майката; договорите за обучение за учебната 2018/2019г. и за двете деца са сключени само от един родител – техния баща П. П., като възложител. Към всеки от договорите са налични пет приложения. Приложение № 5 касае събирането, обработката и предоставянето на лични данни. В т. 6.1.-6.5. от същото, родителят, подписал договора, декларира съгласие/несъгласие за разпространяване на лични данни чрез публикуването им в интернет, предоставяне на трети лица с оглед рекламни кампании, промоции, конкурси, награди и пр. Комисията е счела, че последното обстоятелство не е в унисон с разпоредбата на чл. 11а от Закона за закрила на детето. В доклада е посочено още, че в хода на проверката не е установено как е спазена разпоредбата на чл. 12, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование, съгласно която изборът на образователна институция за малолетните се извършва вместо тях и от тяхно име от техните родители, а не само от единия от тях.

При тези констатации комисията е приела, че са създадени предпоставки за нарушаване правата на детето, регламентирани в чл. 3, т. 1 и чл. 18, т. 1 от Конвенцията на ООН за правата на детето и правото на закрила на детето, регламентирани в чл. 10, ал. 1 от Закона за закрила на детето, предвид установен документален пропуск, допускащ нерегламентирано разгласяване на сведения и данни за дете.

Комисията е предложила на председателя на ДАЗД, на основание чл. 17а, ал. 1, т. 14 от ЗЗД, да даде задължително предписание с конкретно съдържание, описано в три точки.

Въз основа на изготвения доклад е дадено оспореното задължително предписание № РД-14-150/25.09.2019г., в което са преповторени констатациите на проверяващите инспектори от ДАЗД, а именно че договорите за обучение за учебната 2018/2019г. за децата А. и Й. са сключени между училището и само единия родител – техния баща П. П., като възложител; при записването на децата, респ. при подписването на договорите за обучение, не е взето предвид съгласието и на двамата родители; не е предоставяна информация за развитието и постиженията на децата и на двамата родители.

Задължителното предписание е дадено на основание чл. 17а, ал. 1, т. 4 от ЗЗД и е със следното съдържание:

1. Да бъде актуализиран регламентът за разгласяване на сведения и данни за дете, като се съобрази с изискванията на чл. 11а от ЗЗД. Срок: 10 дни след влизане в сила на задължителното предписание;
2. При записването на децата, респ. при подписването на договорите за обучение, да се

взема предвид съгласието и на двамата родители или на родителя, на когото е възложено упражняването на родителските права съгласно съдебно решение, освен в случаите, при които родителят е лишен или има ограничени права. Срок: 10 дни след влизане в сила на задължителното предписание;

3. Да бъде предоставяна информация за развитието и постиженията на децата и на двамата родители, в конкретния случай и на г-жа С., при изразено желание от нейна страна. Срок: 20 дни след влизане в сила на задължителното предписание;

Неразделна част от задължителното предписание са методическите указания за неговото изпълнение – Приложение № 1. В методическите указания, в частта по т. 1 от задължителното предписание, е цитирана разпоредбата на чл. 11а от ЗЗД, както и санкционната разпоредба на чл. 45 от ЗЗД за нарушение на чл. 11а от с.з. В частта по т. 2 от задължителното предписание, в методическите указания са изброени нормите на чл. 12, ал. 2 от ЗУПО, § 1, т. 26 от ДР на ЗУПО, чл. 123, ал. 1 от СК, като е изведен извод, че записването на децата, респ. договорите за обучение следва да се сключват със съгласието на двамата родители или родителят, подписал договора, следва да декларира писмено, че е уведомил другия родител. По т. 3 от задължителното предписание, в методическите указания са цитирани „Практически насоки за работата в образователната система за подкрепа на детето в ситуации на раздяла и конфликт между родители“. Посочено е, че служителите на детските заведения и училищата имат право да дават устна и писмена информация за развитието и обучението на детето и на родителя, който по силата на съдебно решение не упражнява родителските права, като съдържанието на информацията е регламентирано в чл. 209, т. 1 и 5 от ЗПУО.

Като доказателства по делото са приобщени съдебни решения, касаещи спорове за упражняване на родителски права по отношение на децата А. и Й., както и становище по случая от Министерство на образованието.

При тези данни, съдът обосновава следните правни изводи:

Жалбата е допустима, тъй като е подадена от надлежна страна срещу подлежащ на съдебно оспорване акт съгласно чл. 14а, ал. 3 от ЗЗД и в законоустановения срок.

Разгледана по същество е основателна.

Предмет на оспорване е задължително предписание, издадено от председателя на Държавна агенция за закрила на детето, на основание чл. 17а, ал. 1, т. 14 от ЗЗД.

Съгласно чл. 17а, ал. 1, т. 14 от ЗЗД председателят на ДАЗД разполага с правомощие да извършва контрол чрез организиране на проверки за спазване правата на детето от всички държавни, общински и частни училища, детски градини и ясли, центровете за подкрепа за личностно развитие, лечебни заведения, дирекции "Социално подпомагане", доставчици на социални услуги за деца и на юридически лица с нестопанска цел, работещи в сферата за закрила на детето, и при установяване на нарушение да дава задължителни предписания за отстраняването им лично или чрез оправомощено от него лице.

Според чл. 17а, ал. 2 от ЗЗД задължителните предписания по ал. 1, т. 14 трябва да са придружени с методически указания за изпълнението им и механизъм за взаимодействие между отговорните институции.

Оспореното предписание е издадено от компетентен орган съгласно чл. 17а, ал. 1 от ЗЗД и в предвидената от закона форма, вкл. е придружено с методически указания за изпълнение съгласно чл. 17а, ал. 2 от ЗЗД, но е постановено в нарушение на материалноправните разпоредби и целта на закона.

По т. 1 от задължителното предписание:

Разпоредбата на чл. 11а от Закона за закрила на детето /ЗЗД/ предвижда, че сведения и данни за дете не се разгласяват без съгласието на неговите родители или законни представители освен в случаите по чл. 7, ал. 1. Органът е тълкувал разпоредбата в контекста на подписаните договори за обучение на децата А. и Й., сключени между училище ЕСПА и бащата на децата. В Приложение № 5 към тези договори родителят дава писмено съгласие училището да събира, обработва и съхранява лични данни на детето. В случая такова съгласие е дадено, но само от бащата на децата. Според задължителното предписание училището следва да актуализира правилата /регламента/ за разгласяване на сведения и данни за дете съобразно изискванията на чл. 11а от ЗЗД, т.е. да получи съгласие и от двамата родители. Съдът намира, че председателят на ДАЗД неоснователно е тълкувал стеснително текста на чл. 11а от ЗЗД. Безспорно, за да се разгласят сведения и/или данни за дете, следва да има предварително съгласие на неговите родители. Никъде в закона обаче не се изисква формалното деклариране на съгласието да става и от двамата родители. Целите на закона се постигат в достатъчна степен и при положение, че писменото деклариране на съгласието за разгласяване на сведения и данни за детето се извършва само от единия родител. Задължение на родителите е да имат комуникация помежду си за постигане на единна позиция по въпроси, свързани с образованието на детето им. Недопустимо е на училището да се вменяват разследващи и контролни функции за това дали и как е постигнат консенсус между родителите по отношение на образованието на децата им. Изложеното мотивира съда да приеме, че т. 1 от задължителното предписание е постановена в нарушение на материалноправните норми и целта на Закона за закрила на детето.

По т. 2 от задължителното предписание:

Разпоредбата на чл. 12, ал. 2 вр. ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование предвижда, че изборът на детска градина или училище за малолетните се извършва вместо тях и от тяхно име от техните родители. Според чл. 123, ал. 1 от Семейния кодекс родителските права и задължения се упражняват в интерес на детето от двамата родители заедно и поотделно, а когато родителят е действал сам, той е длъжен да уведоми другия родител. Органът е тълкувал посочените разпоредби отново в контекста на подписаните договори за обучение на децата А. и Й., сключени между училище ЕСПА и бащата на децата, като възложител. Според задължителното предписание при записването на децата, респ. при подписването на договорите за обучение, следва да се вземе съгласието и на двамата родители или на родителя, на когото е възложено упражняването на родителските права съгласно съдебно решение, освен в случаите, при които родителят е лишен или има ограничени права. Съдът намира, че така даденото предписание е вътрешно противоречиво и неясно. От една страна, следва да се вземе съгласието и на двамата родители, а от друга – на родителя, на когото е възложено упражняването на родителските права. В последната хипотеза се поставя въпросът защо не е необходимо да се получи съгласието и на другия родител, ако последният не е лишен или има ограничени права. Отделно от това, т. 2 от така даденото предписание директно противоречи на т. 3 от същото, в частност на методическите указания за изпълнението му, където е записано, че в случаите на разделени родители, родителят на когото не е поверено детето/децата, не изгубва нито своето родителско качество, нито титулярството на родителските права и задължения. Тогава не е ясно защо в тази хипотеза е достатъчно съгласието само на родителя, на

когото е предоставено упражняването на родителските права.

В допълнение съдът намира, че органът отново е тълкувал стеснително приложимите материалноправни норми. Никъде в цитираните разпоредби не се вменява в задължение на училището да изисква и от двамата родители писмено съгласие за записване на ученика в училището и/или да следи дали родителите са постигнали съгласие. Не се изисква от училището и да изследва или да изисква от единия родител доказателства /декларация/, че е уведомил другия родител. Напротив, текстът на чл. 123, ал. 1 от СК изрично предвижда, че е достатъчно волеизявлението и само на единия родител.

В разпоредбите на Наредба № 8/11.08.2016г. за информацията и документите в системата на предучилищното и училищното образование, както и в разпоредбите на Наредба № 10/01.09.2016г. за организация на дейностите в училищното образование също няма нормативно изискване в процеса на предприемане на действия и/или получаване на информация, свързани с обучението и/или със статуса на ученика /записване, преместване, смяна на форма на обучение, отсъствия, резултати от обучения и т.н./ от формална гледна точка да участват и двамата родители. Достатъчно е участието само на единия от тях в този процес. В цитираните наредби не е заложено нормативно изискване и двамата родители едновременно да подписват договора за обучение на детето /специфична форма за установяване на правоотношения при обучение в частните училища/.

Видовете, предназначението, съдържанието на информацията в основни реквизити и сроковете за издаване на документите за децата и учениците са определени в Приложение № 4 от Наредба № 8/2016г. За издаване на документи, за които е необходимо заявяване, се подава заявление съгласно Приложение № 7 към чл. 50а от Наредбата. Няма нормативно изискване то да бъде подадено от двамата родители на ученика.

Държавният образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование е определен в Наредба № 10/01.09.2016г. за организация на дейностите в училищното образование. В тази наредба няма установен образец на заявление за приемане или записване в училище, както и изискване заявлението да бъде подписано задължително от двамата родители на ученика.

Относно договора за обучение, който се сключва с лицето, което представлява частното училище, в нормата на чл. 22, ал. 1 от Наредба № 9 от 19.08.2016г. за институциите в системата на предучилищното и училищното образование са посочени задължителните реквизити, които той следва да съдържа. Останалата част от съдържанието на договора, както и кой следва да го подпише от страна на родителите, се определя от волята на страните по него. При всички случаи обаче няма нормативно изискване това да стане и от двамата родители.

Дори и да е налице противоречие между родителите относно развитието на детето, в частност в кое училище да бъде записано, разрешаването на този въпрос е в правомощията на медиатора/съда, както изрично е записано в ал. 2 на чл. 123 от СК. Цитираната норма гласи, че упражняването на родителските права и задължения се извършва по общо съгласие на родителите. При разногласие те могат да се обърнат към медиатор или да предявят иск пред районния съд по настоящия адрес на детето, който решава спора след изслушване на родителите, а при необходимост - и на детето. В случая председателят на ДАЗД е натоварил жалбоподателя с непripsiщи задължения, а именно да следи дали е постигнато общо съгласие на родителите за

това в кое училище да бъде записано детето им, за което да изисква и съответните доказателства – в случай че договорът за обучение е подписан от единия родител, последният да представи писмена декларация, че е уведомил другия родител. Още веднъж следва да се подчертае, че такива задължения по отношение на учебното заведение не са нормативно установени.

В контекста на изложеното, житейски неоправдано и несъобразено с интересите на детето е да се приеме, че докато родителите не постигнат съгласие за това в кое училище да бъде записано детето, респ. докато не премине медиаторската/съдебната процедура по чл. 123, ал. 2 от СК, детето не следва да посещава училище. Не това е и целта на Закона за закрила на детето или Семейния кодекс.

По т. 3 от задължителното предписание:

В тази част на предписанието са дадени указания училището да предоставя информация за развитието и постиженията на децата и на двамата родители, в конкретния случай и на г-жа С., при изразено желание от нейна страна.

Съдът намира, че предписанието по т. 3 не е мотивирано от фактическа страна. От приобщените по делото доказателства не се установява училището да е отказвало да предоставя информация за развитието и обучението на записаните ученици на някой от родителите. Такава констатация не се съдържа и в изготвения доклад от извършената проверка – нито принципно досежно дейността на училището като цяло, нито досежно конкретния случай с децата А. и Й.. Напротив, в доклада е посочено, че майката на децата е посещава училището два пъти, като вторият път е проведен разговор с нея и ѝ е предоставена информация за дъщеря й А.. Освен това, за приключването на първи клас г-жа С. е поканена по електронен път да присъства на тържеството, но тя не се е отзовала. Задължително предписание по чл. 17а, ал. 1, т. 14 от ЗЗД се дава, само ако е установено нарушение с цел отстраняването му. След като в случая не е безспорно установено извършването на нарушение, както и неговия характер, предписанието се явява безпредметно.

Отделен е въпросът, че така както е формулирано, изпълнението му е поставено в зависимост от волята на трето лице – г-жа С. или всеки друг родител. Нелогично е на училището да се предоставя 20-дневен срок за изпълнение на предписанието, а в същото време изпълнението му да се поставя в зависимост от желанието на родителя /в случая г-жа С./ - в случай че поиска информация за детето си. Неизпълнението на задължително предписание е скрепено с налагане на имуществена санкция. Ето защо задължителните предписания следва да са ясни, точни и конкретни, а изпълнението им не следва да зависи от волята на трето лице /родител/г-жа С./, а единствено от действията на техния адресат.

По изложените съображения оспореното задължително предписание е незаконосъобразно и следва да бъде отменено.

При този изход на спора в полза на жалбоподателя следва да бъдат присъдени направените по делото разноски съгласно списък по чл. 80 от ГПК, приложен на л. 131 от делото, а именно 10 лв. държавна такса и 600 лв. заплатено адвокатско възнаграждение.

Съгласно чл. 17а, ал. 2 от ЗЗД задължителните предписания по ал. 1, т. 14 трябва да са придружени с методически указания за изпълнението им и механизъм за взаимодействие между отговорните институции. Според чл. 17а, ал. 3 от ЗЗД задължителните предписания по ал. 2 могат да се обжалват пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението

на съда е окончателно. Съдът счита, че нормата на чл. 17а, ал. 3 от ЗЗД следва да се тълкува в смисъл, че задължителните преписания по чл. 17а, ал. 1, т. 14 ведно с методическите указанията за изпълнението им по чл. 17а, ал. 2 от ЗЗД подлежат на обжалване в тяхната цялост пред съответния административен съд по реда на АПК, а решението му е окончателно.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, 27-ми състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на [фирма], представлявано от управителя Е. Н., задължително предписание № РД-14-150/25.09.2019г., издадено от председателя на Държавна агенция за закрила на детето.

ОСЪЖДА Държавна агенция за закрила на детето да заплати в полза на [фирма], ЕИК[ЕИК], направените по делото разноски в размер на 610 /шестстотин и десет/ лева.

Решението е окончателно съгласно чл. 17а, ал. 3 от Закона за закрила на детето.

СЪДИЯ: